

[Chr. Christiansen.]

urimelig, og om priserne er beregnet på et sådant grundlag, at det egentlig ikke svarer til den liberalistiske udvikling, der dog har været talt så meget om vi skulle sikre os herhjemme. Der er naturligvis selv under de nye forhold en vis fare for fortsat trustdannelse — måske de nuværende økonomiske forhold ligefrem fremmer en sådan — og der er måske grund til at være særlig opmærksom på de vareområder, hvor trustdannelsen især har mulighed for at brede sig og ofte brede sig på en måde, som måske ikke helt er til det forbrugende publikums glæde. Jeg finder derfor, at det er en samfundsopgave at have sin opmærksomhed henvendt på hele dette spørgsmål, og jeg tror, at den undersøgelse, handelsministeren nu har gjort rede for i det høje ting, vil være af stor betydning for bedømmelsen af, på hvilke områder der skal sættes ind.

Det er naturligt, at i en situation som den, vi befinder os i, efter langvarige overenskomstforhandlinger ikke alene med arbejdere, men også med tjenestemænd, bliver problemet, om den løn, man nu får, virkelig er en realløn, eller om der bagefter følger farlige og høje avancer, som beskærer den løn, man vel fra starten havde forudsat var en realløn. Det ville derfor være rart, om liberalismens gode tanker nu ville komme til udfoldelse, og at man ikke søgte at hoppe over, hvor gærdet er lavest, ved blot at lægge et par procenter oven i varens pris. Dermed ville det hele jo egentlig være i orden.

De nu iværksatte undersøgelser bør resultere i nye planer om monopoler, priser og avancer, og hvis disse virkelig er af en sådan karakter, at det samfundsmæssigt set vil være rimeligt at lovgive herom, så må en sådan lovgivning blive et led i det kommende folketingsårs arbejde. Jeg har naturligvis ofte konstateret, at lønforhøjelser bare er blevet lagt over på varerne. Jeg synes nu, det er for let, og i et liberalistisk samfund kan det i hvert fald ikke være rimeligt, for derved fjerner man sig i virkeligheden fra den liberale tanke, der ligger i, at man prøver på at skabe de indkomster, som nu er mulige. Vi kan ikke kun betragte lønningerne som almindelige omkostninger, der bare skal væltes over på forbrugerne, efter

at disse lønninger er gennemført ved overenskomster, ved lovgivning eller på anden måde. For os at se drejer det sig også om det samlede produktionsresultat, der opnås på arbejdsmarkedet, og om, hvad der kan indvindes gennem en forbedret rationalisering af virksomhederne, en forbedret tilrettelægning af arbejdet i virksomhederne, og dette gælder ikke alene industrien, men også handelen, således at den ikke skal føle sig frigjort fra at være med i rationaliseringen og det arbejde, der går ud på at bringe omkostningerne så langt ned som muligt. Produktivitetens mål er jo netop at prøve på at nedsætte omkostningerne, og her er det ikke nok blot at lægge lønforhøjelsen oven i varens pris.

Jeg tror derfor ikke, at det lovforslag, det ærede medlem hr. Chr. Madsen m. fl. har fremsat, er egnet i den nuværende situation. Jeg ser nok, at det ærede medlem i sin skriftlige fremsættelse har sagt noget om, at monopoltilsynet skal have beføjelser til at kontrollere priser og avancer og have ret til at foretage indgreb over for urimelige priser og avancer. Dette er jo en tilpas flydende udtalelse om, hvad man egentlig tilsigter, og jeg kan derfor spørge, om man med det fremsatte lovforslag overhovedet kan løse den opgave, man har troet at kunne løse. Jeg tror det næppe; så skulle forslaget formentlig have haft en ganske anden udformning, og det kan jo ikke gøres i den hast, man har tænkt sig.

Jeg har nok set, at det ærede medlem hr. Chr. Madsen har citeret den højtærede statsminister. Jeg synes, at de bemærkninger, statsministeren har fremsat den 14. maj 1961, er aldeles rimelige; jeg kan stå bag dem, og de har også allerede haft til følge, at den højtærede handelsminister har rettet en henvendelse til monopoltilsynet og endog har sikret sig erhvervenes deltagelse i den undersøgelse, der er tale om.

Jeg vil også gerne sige til det ærede medlem hr. Chr. Madsen, at folketinget har jo ikke i den arbejdssituation, vi lige har oplevet, optrådt som voldgiftsdommer. Så vidt mig bekendt var det mæglingforslag, vi ophøjede til lov, vedtaget af arbejderne; for dem kan det i hvert fald ikke blive betragtet som nogen art af voldgift, når de selv i forvejen havde givet tilslutning til det. Jeg synes egentlig også, at det lovforslag;